

Centrum vedecko-technických informácií SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

POZOR NA PARAZITY

(29.06.2011; Televízna stanica TA 3; Rozhovor; 15.20; 13 min.; R)

Andrea ŠUVADOVÁ, moderátorka: "Parazity sú cudzopasné organizmy žijúce v tele hostiteľa. Predstavujú nebezpečenstvo, ktoré na nás nepretržite striehne po celý život. Júnová vedecká kaviareň je zameraná práve na ich skúmanie. Ako parazity vyzerajú? Ako sa môžu dostať do nášho tela? Aké zdravotné problémy nám môžu spôsobiť a ako ich z tela odstrániť? Tak to určite zaujíma každého z vás. No a na tieto otázky nám odpovie významná slovenská parazitologička, humánna parazitologička z Ústavu lekárskej biológie a genetiky, pani Anna TOTKOVÁ a zároveň teda aj pani Zuzana HAJDU z **Centra vedecko-technických informácií Slovenskej republiky**. Dámy, vitajte v štúdiu televízie TA3 takto popoludní, že ste si našli čas."

Zuzana HAJDU, Centrum vedecko-technických informácií: "Dobrý deň."

Anna TOTKOVÁ, Ústav lekárskej biológie a genetiky: "Dobrý deň."

Andrea ŠUVADOVÁ: "A najprv by ma teda zaujímalo, ako sme už spomenuli, pripravuje sa teda už v rámci júna, teda asi v tejto chvíli to prebieha, zaujímavé podujatie, prednášky na rôzne témy pod názvom **Veda v centre**. Kedy teda tento projekt vznikol a čo všetko môže poskytnúť verejnosti, pani HAJDU?"

Zuzana HAJDU, Centrum vedecko-technických informácií: "Projekt Veda v centre je vlastne cyklus vedeckých kaviarní, cyklus stretnutí s osobnosťami vedy a techniky pri káve, deje sa to v neformálnom, v priateľskej atmosfére. Prichádza k nám široká verejnosť, teda je to určené širokej verejnosti. Táto vedecká kaviareň má svoj názov, ako ste už spomenuli, Veda v centre. Má to aj svoje logické odôvodnenie. Veda v centre preto, lebo sa to koná v budove Centra vedecko-technických informácií, pravidelne, raz do mesiaca, vždy v posledný štvrtok organizuje túto vedeckú kaviareň Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky a do tretice, vedu chceme dostať do centra pozornosti širokej verejnosti. Zajtra, teda vo štvrtok, je to už v poradí 30. stretnutie s významnými osobnosťami vedy a techniky a skutočne aj za tých 30 stretnutí sme priniesli veľmi zaujímavé témy a zaujímavých hostí."

Andrea ŠUVADOVÁ: "O jednej z nich si o chvíľočku povieme. Ale predsa len by ma ešte zaujímalo, keďže ide o vedeckú kaviareň, mám si pod tým predstaviť naozajstnú kaviareň, kde sa podáva káva, poprípade nejaké drinky - asi nealkoholické - a popri tom sa samozrejme diskutuje?"

Zuzana HAJDU: "Áno, máte pravdu, chceme to teda robiť, alebo to robíme v takej priateľskej, otvorenej neformálnej atmosfére, to znamená, že podávame aj tú kávičku, aj také malé občerstvenie a hlavným naším zámerom je diskutovať o tej vede veľmi jednoduchým spôsobom, to znamená, aby aj tí, čo k nám prídu a zaujímajú sa o tú vedu, môžu si našťudovať rôzne veci z časopisov, z internetu, ale nemajú možnosti, veľa možností konfrontovať tieto svoje poznatky a názory a my im tú možnosť ponúkame, že vlastne prídu k nám a môžu sa priamo toho odborníka spýtať na veci, ktoré sa inak spýtať nedokážu."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Je to veľmi atraktívne, však?"

Zuzana HAJDU: "Myslím si, že to má veľký úspech a už si k nám ľudia zvykli chodiť, pretože ozaj ponúkame veľmi zaujímavé témy."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Takže jednou z tých zaujímavých tém, o ktorej ste hovorili, budú teda aj parazity. Konkrétne sú to teda kliešte, ktoré nás v súčasnosti ohrozujú asi najviac. Pani TOTKOVÁ, vy ste teda veľmi významná slovenská humánna parazitologička a budete zajtra vo Vede v centre prednášať na tému parazitov konkrétne, teda kliešťov. Tak nám teda povedzte, čo s tými kliešťami máme robiť? Ako sa proti nim chrániť a vôbec všetko, čo s tým súvisí."

Anna TOTKOVÁ: "Síce to nebude konkrétne len o tých kliešťoch, budú to vlastne črevné parazity ako nevítaní hostia v našom tele. No a čo sa týka tých kliešťov, hlavne, keď ideme do prírody, by sme sa mali chrániť a to

tak, že nikdy nejdeme v krátkych nohaviciach. Dáme si dlhé nohavice, dáme si riadnu obuv. Nepoužívame žiadne žabky, že by sme mali voľné, teda vlastne bosé nohy skoro. Tak isto si dávame pulovríky, ktoré majú dlhé rukávy, alebo ešte použijeme aj pokrýv hlavy, nejakú tú letnú čiapočku, kvôli tomu, že aby sme fakt nenachytali na seba týchto kliešťov. Veľmi dôležité je ísť vo svetlom oblečení. Pretože aj na tom svetlom oblečení veľmi ľahko vidíme toho kliešťa, ktorý sa poprípade z toho kríka, alebo z tej trávy dostane na odev a môžeme ho hneď priamo tam striasť. No ale veľmi dôležité je v prvom rade, že keď už do tej prírody ideme, použijeme repelenty. Čiže to sú vlastne ochranné prostriedky. Veľmi zaujímavé je tiež použiť B-komplex, B vitamín, ktorý s tou svojou vôňou, že má odpudzujúce..."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Nenávidia ho kliešte."

Anna TOTKOVÁ: "Nenávidia. Že proste má takú nepríjemnú vôňu, takže je odpudivý pre tieto kliešte."

Andrea ŠUVADOVÁ: "O kliešťoch sa už toho popísalo veľmi veľa. Ja myslím, že každý asi približne vie, akým spôsobom sa chrániť, teda že používať repelenty a dávať si samozrejme tie dlhé nohavice. Predsa len, keď už teda toho kliešťa nachytáme, keď sa nám tá naša, naša pokožka keď sa mu zapáči, akým spôsobom ho odstránime? Lebo o tomto sa veľa diskutuje. Niektorí odborníci tvrdia to, iní ono. Kde je tá pravda?"

Anna TOTKOVÁ: "Áno. Jedni tvrdia, že točiť proti smeru hodinových ručičiek, iní tvrdia, že opačne zasa, ďalší, že kývavým spôsobom. Ja by som sa prikláňala práveže odstraňovať ho kývavým spôsobom a nie ani vytrhnúť, pretože keď ho človek vytrhne, tak mnohokrát sa stane, že tá hlavohruď zostáva v tej koži a s tým hypostómom a tým pádom on, ten kliešť vypustí sliny do tej ranky, ktoré obsahujú práve tie nebezpečné potvorky, ktoré sa tam potom usidlia a môžu potom vyvolať encefalitídu, alebo boreliózu. Áno."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Alebo boreliózu. A to už je potom skutočne veľmi nepríjemné, teda, najmä čo sa týka detí, asi tie detičky treba po každom pobyte vonku skontrolovať. Ako ich chrániť? Lebo my dospelí sa chrániť vieme, vieme si aj dávať pozor, deťom je to všetko jedno, lebo pri tej hre zabudnú na okolitý svet, na čo si majú dávať pozor. Takže ako ich chrániť?"

Anna TOTKOVÁ: "V prvom rade, keď sa vrátíme domov z takéhoto pobytu z prírody, tak celá rodinka by sa mala najskôr dobre pozrieť, že či náhodou na tom tele, keď sa vyzlečú, nie je niekde pripitý tento kliešť. Môžu to byť aj nymfálne štádiá. Tie sú veľmi drobulinké, malinké, také, ako makové zrnko, takže ťažko sú aj viditeľné. Lepšie sú viditeľné tie už dospelé jedince. Okrem toho, keď popozeráme to dieťa, popozeráme sa navzájom, taktiež je veľmi dôležité aj aby sme sa išli umyť. To znamená, namydliť si celé telo, dobre sa osprchovať, prípadne si ešte napustiť vodu do vane a tých 15-20 minút byť ponorený v tej teplej vode. Krásne tá pokožka napučí a niektoré tie nymfálne štádiá sa krásne, aj dospelé jedince uvoľnia, čo môžem povedať z vlastných skúseností, pretože som, mám dieťa a to isté som robila s týmto mojím synom, lebo koľkokrát mal na takých miestach zapitých tých kliešťov, že to nebolo možné, napríklad z (...), čo je veľmi nebezpečné a v oblasti konečníka, takže to je veľmi nepríjemné."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Tak to treba všetko všetko poriadne poprezerieť."

Anna TOTKOVÁ: "Áno, presne tak."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Detičky to asi necítia, cítia nejaké pichanie, alebo nejakú bolesť?"

Anna TOTKOVÁ: "Také svrbkanie skôr, by som povedala..."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Takže môžu na to upozorniť, pokiaľ teda sú..."

Anna TOTKOVÁ: "Áno, ale lepšie je hneď poprezerieť to dieťaťko. Poprípade, keď to už nejde vybrať toho kliešťa, že teda niekde sa niečo zanedbalo a že predsa ten kliešť tam zostal, lebo tých 24 hodín, keď sa to urobí do tých 24 hodín, ešte nie je tak silne pricicaný..."

Centrum vedecko-technických informácií SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

Andrea ŠUVADOVÁ: "Ani nie je taký zväčšený ešte z tej krvi."

Anna TOTKOVÁ: "Presne a ľahšie sa dá vybrať. Ale akonáhle a ešte keď kontrolujeme tie tri dni po sebe, ešte aj vtedy by sme dokázali toho kliešťa vybrať. Ale akonáhle je tam už dlhšie, tak už skôr potom navštíviť toho odborníka, lekára a..."

Andrea ŠUVADOVÁ: "No, kto má záujem dozvedieť sa práve o téme kliešťov viac a vôbec o parazitoch, tak môže navštíviť teda práve zajtra vedeckú kaviareň, ak mu to čas dovolí. Predsa len, ešte sa potom vrátíme, keďže vy ste humánna parazitologička, pani TOTKOVÁ, aj k tým ostatným ochoreniam a k tým parazitom, ktoré teda ohrozujú naše telo, najmä teraz, v období dovolení, keď navštívime aj severoafrické krajiny. Pani HAJDU, ešte by ma predsa len zaujímal, povedzme si aj o nejakých iných prednáškach, na ktoré môžeme nalákať prípadných záujemcov. Aká je vaša cieľová skupina? Môže prísť ktokoľvek, alebo je to určené len pre nejakú odbornú verejnosť?"

Zuzana HAJDU: "Nie, nie, práveže je to určené pre širokú verejnosť, ktorá sa zaujíma o vedu, to znamená, nevynímajúc deti, dospelých a samozrejme aj iné vekové kategórie, študentov, doktorandov, ale samozrejme aj odborná verejnosť. Tu by som upriamila pozornosť na náš letný špeciál vedeckej kaviarne, ktorý bude 21. júla. Toto podujatie organizujeme práve kvôli tomu, aby sme prezentovali aj mladých vedcov. Mladých vedcov, ktorí dosiahli úspechy nielen v zahraničí, ale dosiahli úspechy aj tu, doma a získali rôzne ocenenia. Budeme mať veľmi peknú tému v júli, bude to téma o budúcnosti elektromobilov, pretože príde veľmi taká mladučká, ambiciózna vedkyňa, pani FEDORKOVÁ, ktorá sa zaoberá výskumom batérií, ktoré by sa v budúcnosti mohli využívať v elektromobiloch a v hybridných automobiloch."

Andrea ŠUVADOVÁ: "A kedy môžeme túto kaviareň navštíviť? V ktoré dni a v akých hodinách, v akom časovom horizonte?"

Zuzana HAJDU: "Vedecká kaviareň sa vždy koná pravidelne, raz do mesiaca, vždy v posledný štvrtok v mesiaci. Letný špeciál máme tretí štvrtok, to znamená 21. júla, ale inak je to posledný štvrtok v mesiaci, každý mesiac."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Takže keď chce človek spojiť príjemné s užitočným, dozvedieť sa viac, môže ísť do kaviarne a zároveň teda získať aj užitočnú informáciu, čo je úžasné spojenie dvoch vecí."

Zuzana HAJDU: "Samozrejme, áno."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Pani TOTKOVÁ, takže hovorili sme o dovolenkách, vráťme sa teda ešte k téme, o ktorej budete hovoriť zajtra, priamo vo vedeckej kaviarni. O ktorej presne?"

Zuzana HAJDU: "O sedemnástej. Áno."

Andrea ŠUVADOVÁ: "O sedemnástej (...). Takže na čo si treba dávať pozor, keď ideme na dovolenku? Treba sa dať zaočkovať? Ale to nie je veľmi príjemná situácia pre každého, sa takto pripraviť na dovolenku, ale skôr si už na tej samotnej dovolenke asi dávať pozor, čo sa týka umývania ovocia, poprípade pitie vody len z kupovaných fliaš, povedzte sama."

Anna TOTKOVÁ: "Presne. Takto, keď ideme na dovolenku niekde do zahraničia, hlavne v oblasti Egypta, alebo Tuniska, alebo mnohí chodia do Turecka, to je teraz taký boom, takže tam si treba dávať veľký pozor práve na to, čo ste povedali, pani redaktorka, že piť len pitnú vodu a to v uzatvorených fľašiach, teda z uzatvorených fliaš. Nikdy nie z žiadnych fontániek, ani iných zdrojov, pretože táto voda môže byť často práve kontaminovaná aj vajíčkami a cystami parazitov, ktoré sa tam môžu dostať splaškovou vodou a podobne. Okrem iného je veľmi dôležité konzumovať takú potravu, ktorá je tepelne upravená. To znamená, že nikdy nejdeme do žiadnych hostincov, ani do žiadnych pochybných reštaurácií. Konzumujeme potravu, alebo obedy, len tam, kde sme, v tom 5-hviezdičkovom hoteli, kde vieme, že skutočne je to dostatočne tepelne upravené tá potrava a nie je to len teda slabučko, čo by som povedala, že niektorí ľúbia aj tie bifteky a iné, ale že nie je to len slabo osmahnuté..."

Centrum vedecko-technických informácií SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

Andrea ŠUVADOVÁ: "(...)"

Anna TOTKOVÁ: "Áno, áno, áno. To mäsko. Veľmi dôležité je napríklad konzumácia rýb. Kolkokrát sa mi stalo, že som mala pacienta, povedal áno, že bol som v stánku, predávali tam tieto ryby, boli v tom octovom náleve, alebo boli v tých rôznych citrusových nálevoch, ale dal som si. V žiadnom prípade neodporúčam, pretože tieto ryby môžu tak isto v tej svalovine obsahovať cesty rôznych druhov parazitov a my nevieme, čo si potom donesieme. Čiže tie oblasti trópov, subtropov, tie sú prakticky oveľa viac postihnuté rôznymi druhmi parazitov, pretože je to teplé podnebie, kde sa im najlepšie darí. Kdežto aj u nás, v miernom pásme máme niektoré druhy parazitov, ktorým sa u nás veľmi dobre darí a ktorými sa môžeme kludne infikovať aj v našom miernom pásme, ale toto by som povedala, že tam je ich vyšší výskyt a preto si musíme dávať veľký pozor, aby sme sa nimi neinfikovali. Čiže umývanie rúk pred jedlom, po použití toalety, keď sme niekde vonku, že nemáme možnosť si umyť ruky, tak si zoberieme so sebou pre istotu ten dezinfekčný sprej, že si potom..."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Alebo vlhké vreckovky."

Anna TOTKOVÁ: "Alebo tie hygienické vreckovky. Prípadne, ak máme takú chuť na to ovocie, ktoré je tam v tých stánkoch, predávajú sa tam nejaké melóny, alebo krásne broskyne, jahody, že proste už človek nevie sa zbaviť toho, že nie, nekúpim si. Nie, kúpim si, ale už keď si kúpim a prídem na ten hotel, tak jedine horúcou vodou ho dobre vyumývať, aby tam nezostali zbytky."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Alebo vodou z fľašky, kupovanej."

Anna TOTKOVÁ: "Alebo tej kupovanej, ale si ju uvarím."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Ach tak."

Anna TOTKOVÁ: "Viete, pretože len obyčajné opláchnutie nestačí. Lebo ak je napríklad trebárs broskyňa krásna, viete dobre, že na povrchu je chlpatá a v tých, práve v týchto trichómoch sa krásne zachytia vajíčka aj cesty parazitov a potom už len stačí slasne si ju zjesť, ale potom čo ma čaká..."

Andrea ŠUVADOVÁ: "Treba si dávať veľký pozor, už to nie je ani tak dovolenka, ako to, že človek si musí dávať skutočne pozor na každom kroku. Dámy, v tejto chvíli vám ďakujem veľmi pekne za rozhovor, určite sa o vedeckej kaviarni ešte porozprávame, ale my v tejto chvíli musíme ísť naživo sa pozrieť na tlačovú konferenciu."

Anna TOTKOVÁ: "Ďakujem pekne."

Zuzana HAJDU: "Ďakujeme."

Publikované z monitoringu STORIN, s. r. o. (prepís vysielať)
(VF)